

آئین نامه اجرایی شماره : ۱۴۱۶۰۲ / ت ۴۶۵۱۳ هـ

تاریخ : ۱۳۹۱ / ۰۸ / ۲۱

موضوع : آئین نامه اجرایی قانون حمایت از شرکت
ها و موسسات دانش بنیان و تجاری سازی نوآوری ها
و اختراعات

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۹۱ / ۸ / ۲۱ بنا به پیشنهاد وزارت علوم ،
تحقیقات و فناوری و شورای عالی علوم ، تحقیقات و به استناد ماده ۱۳
قانون حمایت از شرکت ها و موسسات دانش بنیان و تجاری سازی نوآوری
ها و اختراعات - مصوب ۱۳۸۹ - آیین نامه اجرایی قانون یادشده را به شرح
زیر تصویب نمود :

مرجع آموزشی حسابداران؛ واحد مالی کارفرمایان
آیین نامه اجرایی قانون حمایت از شرکت ها و موسسات دانش بنیان و
تجاری سازی نوآوری ها و اختراعات مصوب ۱۳۹۱ / ۰۸ / ۲۱ با اصلاحات و
الحاقات بعدی

فصل اول : تعاریف

ماده ۱ : در این آیین نامه ، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار
می روند :

الف (قانون : قانون حمایت از شرکتها و موسسات دانش بنیان و تجاری سازی نوآوری ها و اختراعات - مصوب ۱۳۸۹ -

ب (صندوق : صندوق نوآوری و شکوفایی موضوع ماده ۵ قانون .

ج (شورا : شورای عالی علوم ، تحقیقات و فناوری .

د (تجاری سازی : فعالیت های مرتبط با عرضه محصول یا خدمت جدید مبتنی بر ایده ها یا فناوری های جدید که شامل تمامی فرایندهای مرتبط از جمله ثبت اختراعات ، ارزشگذاری فناوری ، اعطای امتیاز ، انتقال و انتشار و کسب سایر فناوریهای مورد نیاز (مکمل) و پرداخت حق الامتیازهای مرتبط ، جذب سرمایه و منابع (نمونه سازی ، طراحی صنعتی فرایند یا محصول جدید ، انجام آزمون ها و دیافت تأییدیه های لازم ، تولید آزمایشی ، بازاریابی و رفع اشکال) و همچنین خدمات پشتیبانی تخصصی تجاری سازی (شامل فعالیت های مشاوره ، مدیریت فناوری ، طراحی محصول و فرایند ، خدمات استانداردسازی ، اندازه سنجی و خدمات آزمایشگاهی) می شود.

مرجع آموزشی حسابداران؛ واحد مالی کارفرمایان
هـ (سرمایه گذاری ریسک پذیر : سرمایه گذاری در شرکت های جوان و نوپا که مبتنی بر فناوری و نوآوری شکل گرفته و در معرض ریسک های بالا و غیر متعارف می باشند و براساس ارزیابی های کارشناسی دارای رشد فراوان در آینده خواهند بود.

و (عامل صندوق : بانک های عامل ، صندوق های پژوهش و فناوری و سایر صندوق های مالی دارای مجوز قانونی طرف قرارداد صندوق.

ز) دستگاه اجرایی: دستگاه های اجرایی موضوع ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری.

ماده ۲: (اصلاحی ۲۹ / ۰۹ / ۱۳۹۱) شرکت ها و موسساتی که در زمینه «گسترش و کاربرد اختراع و نوآوری» و «تجاری سازی نتایج تحقیق و توسعه شامل (طراحی و تولید کالا و خدمات) در حوزه فناوری های برتر و با ارزش افزوده بالا» فعالیت می نمایند، شرکت یا موسسه دانش بنیان محسوب می شوند.

تبصره ۱: فعالیت هایی نظیر برگزاری و شرکت در همایش های علمی، خدمات کتابداری، آموزش و کارآموزی، فعالیت های عادی و روزمره نرم افزاری و سایر فعالیت هایی که هدف آنها طراحی محصولات یا خدمات یا بهبود کیفیت آنها نیست، از فعالیت های دانش بنیان به شمار نمی روند.

تبصره ۲: نمایندگی شرکت های خارجی و شرکت های وارد کننده محصولات دانش بنیان که به امر تجارت می پردازند، از شمول این آیین نامه خارج هستند.

مرجع آموزشی حسابداران؛ واحد مالی کارفرمایان
تبصره ۳: شرکت های دولتی، موسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی و شرکتهای و موسساتی که بیش از پنجاه درصد از مالکیت آنها متعلق به شرکت های دولتی، موسسات و نهادهای عمومی غیردولتی باشد، مشمول حمایت های قانون نیستند.

ماده ۳: (اصلاحی ۰۵ / ۰۲ / ۱۳۹۵) در اجرای مفاد ماده ۲ قانون و به منظور تدوین حوزه های فعالیت های دانش بنیان و معیارهای تشخیص مصادیق شرکت ها و موسسات دانش بنیان، کارگروهی زیر نظر رییس شورا متشکل از اعضای زیر تشکیل می شود:

الف (معاون علمی و فناوری رییس جمهور (رییس)
ب (نماینده وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری
ج (نماینده وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی
د (نماینده وزارت صنعت ، معدن و تجارت
هـ (نماینده وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح
و (نماینده وزارت جهاد کشاورزی
ز (نماینده وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات
ح (مدیر عامل صندوق
ط (سه نفر صاحب‌نظر در حوزه شرکت های دانش بنیان به پیشنهاد کارگروه
و حکم رییس کارگروه .
ک (یک نفر صاحب‌نظر به پیشنهاد اتاق بازرگانی صنایع ، معادن و کشاورزی
ایران و حکم رییس کارگروه .
تبصره ۱: (الحاقی ۰۵ / ۰۲ / ۱۳۹۵) نظارت بر اجرای این ماده بر عهده
دبیرخانه شورا می باشد .

تبصره ۲: (الحاقی ۰۵ / ۰۲ / ۱۳۹۵) کارگروه می تواند تا سه نفر از
نمایندگان سایر بخش ها و سازمان ها را به عضویت کارگروه در آورد .

تبصره ۳: (الحاقی ۰۵ / ۰۲ / ۱۳۹۵) فرایند بررسی صلاحیت شرکت های
دانش بنیان از زمان تکمیل پرونده باید حداکثر در مدت دو ماه انجام گیرد .

ماده ۴: (اصلاحی ۲۶ / ۱۱ / ۱۳۹۳) به منظور استفاده شرکت ها و
مؤسسات دانش بنیان از منابع صندوق یا نهادهای مالی همکار آن برای
دریافت کمک ها و تسهیلات و سایر حمایت های پیش بینی شده در قانون ،
صندوق موظف است نسبت به بررسی وضعیت اقتصادی و مالی شرکت ها و

مؤسسات یادشده و تعیین تضامین مناسب برای هر نوع از خدمات اقدام نماید .

فصل دوم : اعطای کمک

ماده ۵: (اصلاحی ۲۹ / ۰۹ / ۱۳۹۱) شرکت ها و مؤسسات دانش بنیان دارای بیش از پنجاه نفر نیروی انسانی متخصص و با سابقه فعالیت بیش از پنج سال ، می توانند در صورت تشکیل کنسرسیوم ، جهت فعالیت های موضوع این آیین نامه با مشارکت دانشگاه ها و پژوهشگاه ها و شرکت های داخلی و خارجی مشروط به تعلق اکثریت سهام آن به شرکت ها و مؤسسات دانش بنیان داخلی ، تا بیست درصد از هزینه فعالیت های تجاری سازی نتایج تحقیق و توسعه و طرح های مربوط خود را در ازای ارزیه اسناد اثبات کننده، کمک دریافت کنند .

ماده ۶: (اصلاحی ۲۶ / ۱۱ / ۱۳۹۳) در صورتی که شرکت ها و مؤسسات دانش بنیان جهت انجام فعالیت های تحقیق و توسعه و تجاری سازی و سرمایه گذاری از نظام بانکی تسهیلات اخذ نمایند ، صندوق می تواند بخشی از سود تسهیلات یاد شده را در قالب قرارداد و به طور مستقیم یا غیرمستقیم (با تشخیص هیئت عامل از طریق بانک ها یا سایر نهادهای مالی دارای مجوز رسمی) اعطا نماید .

ماده ۶ مکرر: (الحاقی ۲۹ / ۰۹ / ۱۳۹۱) صندوق مجاز است در اجرای ماده ۵ قانون ، تا پنجاه درصد هزینه های طرحهای تجاری سازی نتایج تحقیق و توسعه « مهم » و « ویژه » شرکتها و مؤسسات دانش بنیان فاقد توانایی مالی را با تأیید هیئت امنای صندوق ، کمک بلاعوض نماید .

فصل سوم : تسهیلات

ماده ۷: (اصلاحی ۱۳۹۳ / ۱۱ / ۲۶) شرکتهای و موسسات دانش بنیان جهت فعالیتهای ثبت اختراع ، کسب فناوری (دریافت حق امتیاز) و نمونه سازی و ظرفیت سازی برای ورود محصولات دانش بنیان به بازار یا تأمین بخشی از آورده لازم جهت اخذ تسهیلات بانکی می توانند از تسهیلات قرض الحسنه صندوق پس از بررسی طرح تجاری توسط صندوق یا عامل صندوق با دوره بازپرداخت حداکثر سه ساله استفاده نمایند .

ماده ۸: شرکت های ارایه کننده خدمات پشتیبانی تخصصی تجاری سازی نیز می توانند برای انجام خدمات یاد شده ، از تسهیلات قرض الحسنه صندوق استفاده کنند .

ماده ۹: (اصلاحی ۱۳۹۳ / ۱۱ / ۲۶) شرکت ها و موسسات دانش بنیان جهت فعالیت های تا قبل از تولید صنعتی از قبیل هزینه اولیه تجهیز کارگاه و آماده سازی خط تولید ، طراحی صنعتی ، انجام آزمون و رفع اشکال ، تولید آزمایشی و بازاریابی و همچنین فعالیت های اجرای پروژه های با ماهیت دانش بنیان در قالب پیمان و قراردادهای مشخص با کارفرمایان می توانند از محل منابع صندوق از تسهیلات میان مدت (حداکثر پنج ساله) با نرخ ترجیحی (تا چهل درصد پایین تر از نرخ مصوب شورای پول و اعتبار در هر سال) استفاده نمایند . تشخیص نوع تضمین مورد نیاز ، برعهده صندوق خواهد بود .

ماده ۱۰: (اصلاحی ۱۳۹۳ / ۱۱ / ۲۶) صندوق موظف است به منظور تولید صنعتی با مشارکت حداکثر پنجاه درصدی با بانک ها موسسات مالی و اعتباری یا صندوق های مالی مرتبط از طریق گشایش خطوط اعتباری

مشترک نزد بانک ها و موسسات یادشده امکان دریافت تسهیلات بلند مدت (حداکثر هفت ساله) با نرخ ترجیحی (تا پنجاه درصد پایین تر از نرخ مصوب شورای پول و اعتبار در هر سال) را برای تأمین قسمتی از هزینه های تهیه مکان و خرید و نصب ماشین آلات و تجهیزات مورد نیاز شرکتها و موسسات دانش بنیان ، فراهم نماید .

ماده ۱۱: (اصلاحی ۲۶ / ۱۱ / ۱۳۹۳) جهت تأمین سرمایه در گردش شرکتها و موسسات دانش بنیان ، صندوق مجاز است با مشارکت حداکثر سی درصدی با بانکها و سایر موسسات و صندوق های مالی و از طریق این موسسات اقدام به ارایه تسهیلات کوتاه مدت (حداکثر دو ساله) با نرخ ترجیحی تا پنجاه درصد پایین تر از نرخ مصوب شورای پول و اعتبار نماید .

ماده ۱۲: (اصلاحی ۲۶ / ۱۱ / ۱۳۹۳) به منظور حمایت از توسعه بازار محصولات و خدمات دانش بنیان ، صندوق مجاز است نسبت به اعطای تسهیلات برای فروش اقساطی ، لیزینگ و در صورت وجود بازار مطمئن به صورت پیش خرید و سایر مواد با نرخ ترجیحی به نفع شرکتها و موسسات دانش بنیان رأسا یا از طریق عامل صندوق اقدام نماید .

ماده ۱۳: صندوق موظف است جهت خرید سهام شرکتها و موسسات دانش بنیان ، تسهیلات خرید با نرخ ترجیحی به افراد یا بنگاههای فعال اقتصادی و صنعتی موجود ارایه نماید . تسهیلات یادشده به اشخاص حقیقی و حقوقی که سهام مذکور را ترجیحا از صندوق های سرمایه گذاری ریسک پذیر یا از طریق بازار فرابورس خریداری نمایند ، اعطا می شود .

ماده ۱۳ مکرر: (الحاقی ۲۹ / ۰۹ / ۱۳۹۱) صندوق مجاز است به شرکتها و موسسات دانش بنیانی که دارای طرح های تجاری سازی حائز اهمیت

هستند ، اما فاقد توانایی کافی برای تأمین مشارکت بانکها هستند ،
تسهیلات موضوع مواد ۱۰ و ۱۱ را پس از تأیید هیئت عامل براساس
دستورالعمل ابلاغی به طور صد درصد (۱۰۰٪) اعطا نماید .

فصل چهارم : ضمانت نامه و بیمه

ماده ۱۴ : به منظور پوشش کسر وثیقه تسهیلات دریافتی شرکتهای و
مؤسسات دانش بنیان از بانکها و مؤسسات مالی و اعتباری ، صندوق نسبت
به ارایه خدمات ضمانت نامه اعتباری (تا سقف هفتاد درصد وثایق) اقدام
می نماید .

ماده ۱۵ : (اصلاحی ۲۶ / ۱۱ / ۱۳۹۳) به منظور پوشش ریسک قراردادهای و
تسهیل شرایط حضور در مناقصه برای شرکت ها و مؤسسات دانش بنیان ،
صندوق نسبت به پرداخت بخشی از هزینه صدور ضمانت نامه و تسهیل
روند دریافت آن به هر نحو با عقد قراردادهای همکاری و کارگزاری با بانک
ها و مؤسسات ذیربط اقدام می نماید . این خدمات شامل ضمانت نامه
شرکت در مناقصه ، پیش پرداخت ، حسن انجام کار و سایر موارد مرتبط می
باشد . مرجع آموزشی حسابداران ؛ واحد مالی کارفرمایان

ماده ۱۶ : (اصلاحی ۲۶ / ۱۱ / ۱۳۹۳) به منظور پوشش ریسک به کارگیری
فناوریهای داخلی عرضه شده توسط شرکت ها و مؤسسات دانش بنیان ،
صندوق نسبت به ارایه خدمات ضمانت نامه ای به منظور پوشش ریسک
دانش فنی از طریق مؤسسات تخصصی ذیربط اقدام می نماید . نوع حمایت
این ماده شامل پرداخت بخشی از هزینه صدور ضمانت نامه و تسهیل روند
دریافت آن به هر نحو با عقد قرارداد های همکاری و کارگزاری با ارایه
دهندگان ضمانت نامه می گردد .

تبصره: در صورت عدم امکان به کارگیری موسسات تخصصی موجود، صندوق می تواند پس از طی مراحل قانونی نسبت به حمایت از ایجاد موسسات تخصصی با مشارکت سایر نهادهای ذی ربط اقدام نماید.

ماده ۱۷: در اجرای بند (هـ) ماده ۳ قانون و به منظور کاهش خطرپذیری محصولات و خدمات شرکت ها و موسسات دانش بنیان، بیمه مرکزی ایران مکلف است پوشش بیمه ای مناسب را در مراحل طراحی، تولید، عرضه و بکارگیری این نوع محصولات و خدمات طراحی و ایجاد نماید.

فصل پنجم: مشارکت

ماده ۱۸: به منظور توسعه سرمایه گذاری ریسک پذیره صندوق برای تأسیس و توسعه شرکتها و صندوقهای سرمایه گذاری ریسک پذیر تا سقف چهل و نه درصد سهام، مشارکت نماید و حداکثر پس از پنج سال سهام خود را واگذار نماید.

ماده ۱۸ مکرر: (الحاقی ۲۹ / ۰۹ / ۱۳۹۱) صندوق مجاز است براساس دستورالعمل مصوب هیئت امنای نسبت به مشارکت در طرحهای تجاری سازی شرکت ها و موسسات دانش بنیان اقدام نماید.

فصل ششم: معافیت های مالیاتی و گمرکی

ماده ۱۹: به منظور تکمیل چرخه سرمایه گذاری خطر پذیر و امکان استفاده شرکتها و موسسات دانش بنیان از بازار سرمایه، سازمان بورس و اوراق بهادار مکلف است نسبت به تعیین و تسهیل سازوکار عرضه سهام شرکتهای دانش بنیان در بازار فرابورس، دستورالعمل های اجرایی لازم را تهیه و ابلاغ نماید.

ماده ۲۰: درآمدهای مشمول مالیات شرکتهای و موسسات دانش بنیان ناشی از قراردادهای و فعالیت های تحقیق و توسعه ، تجاری سازی و تولید محصولات و خدمات دانش بنیان به مدت پانزده سال از مالیات موضوع ماده ۱۰۵ قانون مالیات های مستقیم معاف هستند .

ماده ۲۱: شرکت ها و موسسات دانش بنیان از پرداخت هزینه های عوارض و حقوق گمرکی و سود بازرگانی و عوارض صادراتی معاف هستند .

ماده ۲۲: در اجرای ماده ۳ قانون وزارت امور اقتصادی و دارایی با همکاری وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری موظف است دستورالعمل اجرایی این فصل را ظرف سه ماه پس از ابلاغ این آیین نامه تهیه و به سازمان امور مالیاتی کشور و گمرک ایران ابلاغ نماید .

فصل هفتم: اولویت دهی به شرکتهای و موسسات دانش بنیان و سایر حمایت ها

ماده ۲۳: پارک های علم و فناوری ، مراکز رشد ، مناطق ویژه علم و فناوری و مناطق ویژه اقتصادی موظفند نسبت به اولویت دهی در استقرار شرکت ها و موسسات دانش بنیان اقدام نمایند .

ماده ۲۴: صندوق حداقل سی درصد کمک ها ، تسهیلات و سرمایه گذاری های خود را به شرکت های دانش بنیان مستقر در مراکز رشد علم و فناوری ، پارک های علم و فناوری ، مناطق ویژه علم و فناوری و مناطق ویژه اقتصادی تخصیص دهد .

ماده ۲۵: شرکت ها و موسسات دانش بنیان در مناقصات قرارداد های پژوهشی ، فناوری و تجاری سازی و عرضه کالاهای دانش بنیان ساخت داخل دستگاههای اجرایی حائز اولویت می باشند .

تبصره ۱: دستگاه اجرایی پس از دریافت تأییدیه صلاحیت شرکت ها و موسسات دانش بنیان ، امتیاز ارزیابی کیفی و فنی آن ها را با ضریب ۱ / ۲ (یکصد و بیست درصد) محاسبه می نماید . برای شرکت های مستقر در پارک های علم و فناوری و مناطق ویژه علم و فناوری و مناطق ویژه اقتصادی تا ضریب ۱ / ۵ (صد و پنجاه درصد) قابل افزایش است .

تبصره ۲: شرکت ها و موسسات دانش بنیان برای ارایه و فروش محصولات و خدمات دانش بنیان خود در مناقصات دولتی مشمول تخفیف پنجاه درصدی در مبلغ سپرده شرکت در مناقصه می گردند .

ماده ۲۶: (اصلاحی ۱۵ / ۰۲ / ۱۳۹۲) دستگاه های اجرایی می توانند در اجرای ماده ۶ قانون و از محل اعتبارات مصوب مربوط حداقل یک درصد مبلغ خرید کالا یا خدمات با مبدأ خارجی را در راستای تحقیق و توسعه ، طراحی ، تجاری سازی و ساخت داخل کالا یا خدمات مذکور از طریق شرکتهای و موسسات دانش بنیان هزینه نمایند .

ماده ۲۷: وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری موظف است با همکاری دستگاه های اجرایی ذی ربط در اجرای تبصره ۲ ماده ۱ قانون حداکثر استفاده از توان فنی و مهندسی تولیدی و صنعتی و اجرایی کشور در اجرای پروژه ها و ایجاد تسهیلات به منظور صدور خدمات - مصوب ۱۳۷۵ - فهرست نیازهای فناورانه ، تجهیزات و مواد اولیه مورد نیاز دستگاه های اجرایی مندرج در قانون مذکور را به شرکتهای و موسسات دانش بنیان نیز اعلام نماید .

ماده ۲۸: (اصلاحی ۰۵ / ۰۲ / ۱۳۹۵) در اجرای ماده ۹ قانون و به منظور ایجاد و توسعه شرکتها و موسسات دانش بنیان و تقویت همکاری های بین المللی ، اجازه داده می شود واحدهای پژوهشی ، فناوری و مهندسی مستقر در پارکهای علم و فناوری و مناطق ویژه علم و فناوری در جهت انجام مأموریت های محوله از مزایای قانونی مناطق آزاد در خصوص روابط کار ، معافیت های مالیاتی و عوارض سرمایه گذاری خارجی و مبادلات مالی بین المللی برخوردار گردند .

تبصره : (الحاقی ۲۹ / ۰۹ / ۱۳۹۱) آیین نامه اجرایی ماده ۴۷ قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران موضوع تصویب نامه شماره ۲۸۶۰۹ / ت ۳۲۸۶۳ هـ مورخ ۱۰ / ۵ / ۱۳۸۴ به عنوان مقررات اجرایی ماده ۹ قانون تنفیذ می گردد .

ماده ۲۹: شرکت ها و موسسات دانش بنیان مجازند مرکز فعالیت خود را در محدوده شهر تهران و دیگر شهرها با رعایت مقررات زیست محیطی مستقر نمایند .

فصل نهم - نظارت و گزارش دهی ، رسیدگی به اعتراضات و مجازات های قانونی

ماده ۳۰: شرکت ها و موسسات دانش بنیان می توانند اعتراض خود را نسبت به عملکرد دستگاه های مجری قانون با ارایه مستندات به دبیرخانه شورا ارسال نمایند . دبیرخانه شورا موظف است ظرف یک ماه نسبت به رسیدگی به اعتراضات واصل شده اقدام نماید .

ماده ۳۱: دبیرخانه شورا موظف است جهت ایجاد فرصت های برابر و شفاف سازی حمایت ها و تسهیلات مندرج در این آیین نامه نسبت به انتشار آیین

نامه ها و دستورالعمل های ذی ربط ، اسامی دستگاه های اجرایی مرتبط و بانک اطلاعاتی شرکت ها و موسسات دانش بنیان برخوردار شده از این تسهیلات از طریق پایگاه جامع اطلاع رسانی اقدام نماید .

ماده ۳۲: (اصلاحی ۰۵ / ۰۲ / ۱۳۹۵) شرکت ها و موسسات دانش بنیان که از حمایت های قانون برخوردار می شوند ، چنانچه بر اساس گزارش دستگاه اجرایی ذی ربط یا نظارت دوره ای یا موردی دبیرخانه شورا یا صندوق با کتمان اطلاعات یا ارایه اطلاعات ناصحیح از این حمایت ها برخوردار شده باشند یا حمایت ها و تسهیلات اعطا شده بر طبق قانون را برای مقاصد دیگری مصرف نموده باشند ، با تشخیص دبیرخانه شورا یا صندوق ، ضمن محرومیت از استفاده مجدد از حمایت های قانون ، با ارجاع به مراجع قانونی ذی صلاح ، مشمول مجازات های موضوع ماده ۱۱ قانون خواهند گردید .

ماده ۳۳: دبیرخانه شورا مسئولیت پیگیری اجرای این آیین نامه را به عهده دارد و مکلف است گزارش عملکرد و نحوه اجرای قانون را هر شش ماه یک بار به شورا و مجلس شورای اسلامی ارایه نماید .

محمد رضا رحیمی

معاون اول رییس جمهور